

Про деякі питання практики розгляду справ зі спорів, пов'язаних із здійсненням державного контролю за використанням і охороною земель

(Інформаційний лист Вищого господарського суду України від
11.06.2012 № 01-06/805/2012)

У зв'язку з виникненням у судовій практиці питань, пов'язаних з визначенням повноважень державних органів на звернення до господарського суду з позовами, пов'язаними із здійсненням контролю та нагляду за використанням і охороною земель, вважаємо за необхідне звернути увагу на таке.

Згідно зі статтею 188 Земельного кодексу України державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності здійснюється відповідно до закону.

Законом, яким передбачені правові, економічні та соціальні основи організації здійснення державного контролю за використанням та охороною земель, є Закон України "Про державний контроль за використанням та охороною земель" (далі – Закон).

Органи, які здійснюють контроль за використанням та охороною земель, дотриманням законодавства про охорону земель, визначенні статтею 5 Закону.

За загальним правилом, встановленим частиною другою статті 1 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК), державні органи мають право звертатися до господарського суду у випадках, передбачених законодавчими актами України. Це правило повною мірою стосується й звернень до господарського суду державних органів з питань, пов'язаних із здійсненням державного контролю за використанням та охороною земель.

З огляду на приписи зазначеної норми ГПК господарським судам слід у разі звернення такого державного органу з відповідним позовом з'ясувати наявність у нього передбаченого законодавчим актом, тобто законом, повноваження на подання позову до суду.

Якщо позов подано державним органом за відсутності передбачених законом повноважень господарський суд повинен з цієї підстави відмовити державному органу в позові.

Це, зокрема, стосується випадків подання позову з питань, які згідно зі статтею 6 Закону повинні вирішуватися шляхом внесення клопотань до органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування.

Такий порядок встановлено, наприклад, для приведення у відповідність із законодавством прийнятих зазначеними органами рішень з питань регулювання земельних відносин, використання та охорони земель і стосовно припинення права користування земельною ділянкою.

З урахуванням викладеного господарський суд повинен оцінювати й правильність визначення прокурором позивача стосовно вимог, пов'язаних із здійсненням державного контролю за використанням та охороною земель, і у разі неправильного його визначення - повертати таку позовну заяву і додані до неї документи без розгляду на підставі пункту 1 частини першої статті 63 ГПК.

Голова Вищого
Господарського суду України

В.Татьков